

Neděle 2. postní

Reminiscere

J3, 1-11

28.2.2021

Pozdrav:

Milost vám a pokoj od toho, kterýž byl, kterýž je a kterýž přijíti má.

Introit:

Zaženu tvou nevěru jak mračno a jako oblak tvé hříchy.
Navrať se ke mně, já tě vykoupím.

Píseň: 626

Čtení: Ř8, 1-17

Píseň: 154

Kázání: J3, 1-11

Mnozí uvěřili ve jméno jeho, vidouce divy jeho, kteréž činil. Tak končí předešlá perikopa. Nevíme, jaké zázraky Ježíš konal v Jeruzalémě. Je jisté, že mnozí díky nim uvěřili. Ano, mnozí by uvěřili, kdyby viděli zázraky uzdravování, obrácení. Kdybychom i my viděli zázraky, které se vymykají lidskému rozumu, to by se to věřilo! A tak mnozí uvěřili, protože viděli mnohá znamení. Ale co my, kteří jsme neviděli, protože máme oči zastřené vlastní sebestředností?

Mezi farizei byl člověk jménem Nikodém, člen židovské rady. Svědek víry Jan nám představuje hlavní hrdiny. Charakteristika Nikodéma je pro čtenáře Bible zřejmá. Dnes bychom řekli – Nikodém byl ve vedení církve. Tedy dalo by se říci: Nikodém byl velmi vzdělaný, moudrý, poučený o všem, v co společenství lidu Božího věří. Věděl, jaká jsou církevní dogmata, dokonale znal církevní dějiny. No, jednoduše všechno, co patří k zbožnosti dnešního dobrého křesťana ve vedení církve.

Tento kovaný – dalo by se říci – představitel přichází za Ježíšem. Přichází a možná má kredit od ostatních stejně vzdělaných, aby se Ježíše dokonale vyptal. Je noc, večerní chládek,

doba jak stvořená k rozmlouvání. Starostí Nikodéma je moc, též možnost a nemožnost – dalo by se říci – věci nebeských. Než si vysvětlíme, co jsou věci nebeské, vraťme se k dialogu, který vede Nikodém a Ježíš.

Mistře – nemuseli bychom ani překládat, v originále je „abi“. Víme, že jsi učitel, který přišel od Boha. Neboť nikdo nemůže činit ta znamení, která činíš ty, není-li Bůh s ním. Především, Nikodém není sám, koho fascinuje Ježíš. I nás Ježíš fascinuje svým zjevem. Nikodémovi, ale i nám, vrtá hlavou jedna skutečnost. Nikodém jedná jako zástupce věřících, kteří by chtěli vědět, jak je možné činit to, co Ježíš koná. Jak je možné činit to, co dělá Bůh?

Jako by Nikodém říkal: Pravděpodobně jsi oblíbenec Boha, a proto konáš divné věci – zázraky, divy. Věci, které hraničí s nemožností. Pravděpodobně jsou tyto věci od Boha, ale jak je to vše možné? Jak to pojmut rozumem?

Amen, amen pravím tobě. Nenarodí-li se kdo znovu, nemůže spatřit království Boží. Víc než narození znovu, zde ve slově „anothén“ je možno rozumět narozen „z hůry“. Proč Ježíš užívá slovo, které se dá vykládat dvojím způsobem? Proč neodpovídá jasně a určitě, aby tomu každý rozuměl? Proč Ježíšova odpověď je dvojnásobná? To nám nemůže Ježíš odpovídat jasně a zřetelně, aby to každý pochopil na první dobrou?

Spíš, než na první dobrou, jde o naše ratio, které chce vše pochopit tak, aby vše do sebe zapadalo s logickou přesností. Aby vše dobře pasovalo a lícovalo. Nikodém na Ježíšovu odpověď odpovídá v logice člověčího chápání věcí. *Nemůže přece vstoupit do těla své matky a podruhé se narodit.* To je pravda. Nemůžeme a není možné. A opravdu; narození znovu – v pojetí Nikodéma – není možné.

Tak o čem to Ježíš mluví? Jak máme pochopit Ježíšova slova a činy? *Amen, amen, pravím tobě, nenarodí-li se kdo z vody a z Ducha, nemůže vejít do království Božího.* Ježíš nepopírá, že jde o dvojí narození.

Jedno je z vody. Druhé je z Ducha – nebo i jinak „z hůry“. Ano, narodili jsme se. Jen těžko se můžeme sami svou vlastní pílí změnit. Ano, naše životy jsou mnohdy vodnaté jako ta voda, která čeká na proměnu v chutné a dobré víno. Druhé narození je z hůry, z Ducha. Toto rození jako by šlo mimo nás; kdy proběhne, nezáleží na nás. Dotýká se nás existencionálně, nikoli živočišně. Tak jako se vznik našeho života v těle matky neodvívá od našeho chtění, ale od lásky. Rození z hůry, z Ducha, je existencionální skutečností. Dotýká se nás přímo, i když nejsme jeho strůjci.

Vejít do království Božího je možné. *Což se narodilo z těla, tělo jest, a což se narodilo z Ducha, duch jest.* Zde nejde o nějaké rozdělování těla a duše ve stylu „hádala se duše s tělem“. Člověk není rozdvojená bytost, která se pohybuje mezi tělesností a oduševnělým zjevením.

Člověk je z masa i z dechu, který jej činí bytostí živou. *Vítr kde chce věje, a hlas jeho slyšíš, ale nevíš, odkud přichází, a kam jde. Takť jest každý, kdož se z Ducha narodil.* Ruach, pneuma, Duch, vítr, dech, skutečnost, která hýbe nejen živou, ale i neživou hmotou.

Kterak mohou tyto věci býti? Možnost-nemožnost. Nikodém tvrdí, že není možné: nemohou tyto věci býti. Není možné se znova narodit, není možné umřít a zase žít. Nikodém chce proniknout do zdánlivě nemožného svým poznáním.

Ježíš tvrdí: je možné. Je možné se znovu narodit. Je možné sestoupit z nebe. Navrácením ke svému Otci nám toto nebe otevřel.

Ježíš otevírá cestu. Nemožnost a možnost se neodvívá od našeho logického uvažování. Možnost a nemožnost se neodvívá od toho, co vodí naše oči oslepené strachem z existencionální tísně.

Amen, amen, pravím tobě, že mluvíme o tom, co známe, a svědčíme o tom, co jsme viděli, ale vy naše svědectví nepřijímáte. Nyní již Ježíš odpovídá jménem celé obce věřících, která věří, že uprostřed nich stojí vzkříšený Pán.

A tak Ježíš učinil to, co podle našich lidských měřítek není možné. Umožnil nám se narodit znova, díky Bohu. Bohu, který chce, aby žádný, kdo v něho věřil nezahynul, ale měl život věčný.

Amen.

Píseň: 621

Poslání:

Přirozený člověk nemůže přijmout věci Božího Ducha;
jsou mu bláznovstvím a nemůže je chápat,
protože se dají posoudit jen Duchem.

Požehnání:

Bože, smiluj se nad námi a požehnej nám. Zaslavěj obličej svůj nad námi,
tak aby poznali na zemi cestu tvou, mezi všemi národy spasení tvé.
Požehnání svého uděliž nám Bůh, Bůh náš.
Požehnej nás Bůh, a bojtež se jeho všechny končiny země.

Píseň: 339